

J. D. „Labud“ centar ljubitelja mora i jedriličarstva

Ivo Grabovac, Split

Podno Sustjepana u maloj lučici, gdje bijela jedra dominiraju, smjestilo se društvo »Labud« iz Splita. Oduvijek centar napredne omladine i iskrenih ljubitelja jedriličarskog sporta, društvo je svoje svijetle tradicije ispisivalo dugogodišnjim naporima, samoprijegorom, mladenačkim elanom, takvim zadivljujućim elanom, kojeg morski valovi i vjetrov napeta jedra još više podstiču; krvlju, kada je bilo potrebno da se umjesto kormila drži puška u ruci.

U svibnju 1924. godine počinje aktivno djelovati jedriličarsko društvo »Labud«. Prvi kamen temeljac udaren je već 1922. god. od grupe srednjoškolske i radničke omladine onog dijela grada Splita, koji je gravitirao nekadašnjem brodogradilištu »Koščina«. U početku društvo broji 40 članova, a plovni park sastoji se od 18 brodova. U toku slijedećih nekoliko godina društvo postepeno jača, skupljajući u svoje redove sve veći broj članova i izgrađujući jedriličarski park. 1927. godina je značajna po prvoj regati oko Srednje Dalmacije, koju je organiziralo već tada vrlo popularno društvo »Labud« vlastitim sredstvima, bez ikakve pomoći, podrške i razumijevanja ondašnjih vlasti. Uspjeh ove regate imao je odjeka i u ostalim mjestima srednje Dalmacije, te se ubrzo osnivaju ogranci društva »Labud« u Bolu na Braču i Starigradu na Hvaru, dok u Šibeniku počinje djelovati samostalno društvo »Val«.

God. 1929. članovi su društva zasukali rukave i smiono se prihvatili jedne korisne i nadasve potrebne akcije — izgradnje sportske lučice u tadašnjoj uvali »Baluni«. Žar i ljubav prema jedriličarskom sportu podsticala je omladinu, da s kamenolomca na otoku Čiovu, jednom napuštenom maonom prenese kamene blokove, a starije članstvo da potpisujući mjenice bivšoj Bračko-Američkoj banci i garantirajući svojom ličnom imovinom smogne kredite za izgradnju ovog važnog sportskog objekta. Time se stvaraju konture sportske lučice, u koju je u toku narednih nekoliko godina, do pred početak II. svjetskog rata, uloženo cca 5 milijuna predratnih dinara.

U ovom periodu na sportskom polju »Labud« postizava niz uspjeha, kako u nacionalnim tako i u internacionalnim takmičenjima. Redovito osvaja državno prvenstvo, izgrađuje nove generacije vrsnih i smionih jedriličara i stvara nacionalni tip jedrilice »L-5«, za kojim se duže osjećala potreba.

Glas o »Labudu« širi se i u inozemstvo, tako da društvo 1928. god. dobiva prve pozive izvan granica naše zemlje, a 1933.—1934. već organizira internacionalne regate, na kojima nastupa 5 nacija.

Pred II. svjetski rat brojilo je društvo 330 članova i 96 brodova. Dolaskom okupatora »Labud« prestaje djelovanjem, a mnogi članovi odlaze u borbu, gdje daju svoje živote, za izgdanju bolje budućnosti. Tako, u trogirske tvrđavi Kamerlengo braća Jure i Jozo Mrduljaš, aktivni članovi »Labuda«, padaju kao prve žrtve pod mecima crnokošuljaša.

Pečat ratnih godina, ma kako teško ostavio traga u lučici, društvenim prostorijama i imovini, ipak je nakon oslobođenja vrlo brzo izbrisan zalaganjem i naporom članova.

Već 1946. održava se prva »Regata oko Srednje Dalmacije« u etapama: Split — Sumartin — Jelsa — Hvar i Split, na kojoj sudjeluje 14 jedrilica. Godine 1947. novoformirani Brodarski savez Hrvatske povjerava »Labudu« organizaciju prve »Jadranske regate« na pruzi Split — Dubrovnik. Svojim nesebičnim djelovanjem »Labud« pomaže novoosnovanim društvima (»Mornar« i

»Split«), a od svog skromnog plovnog parka dariva po jednu jedrilicu PBD »Greiben« — Komiža i PBD »Starigrad« prilikom formiranja tih društava, a zatim također dariva po jednu jedrilicu »Jugovinilu« i KNO-u Split, propagirajući tako jedriličarski sport.

Godina 1953. bila je godina najvećeg poslijeratnog sportskog uspjeha. Pulska regata donijela je trijumf jedriličara iz Splita, jer su osvojena tri prva mjesta u klasama, u kojima je »Labud« nastupio (R-5,5, Dragon i L-5). Državno prvenstvo u Dubrovniku iste godine donosi daljnu afirmaciju ovom klubu. Od 4 moguća, 3 prva mjesta pripala su »Labudu«, dok je u preostaloj disciplini osvojio drugo mjesto.

»Labud«, naš najstariji jedriličarski klub, svojim djelovanjem vrši važnu društveno-sportsku ulogu. Na godišnjoj skupštini zaključeno je, da se rad s omladinom usmjeri u pravcu veće stručno-društvene aktivnosti. Postoje dobri izgledi, da se u sklopu većih jedriličarskih društava osnuju kursevi, koji bi imali za cilj, da kroz obrazovanje u svim pomorskim vještinama, a napose kroz jedrenje, pobude interes omladine prema moru, jedriličarskom, modelarskom i motorno-brodarskom sportu, podižući tako radnu i fizičku sposobnost mladih ljudi.

Društvo u svom djelovanju nailazi na mnoge poteškoće. Financijska sredstva često nedostaju. Izgradnja hangara nije dovršena upravo zbog pomanjkanja potrebnih sredstava. Svega jedna nova »O Yola« izgrađena je tokom prošle godine, a jedrilica »Zvijezda«, koja se još 1955. počela graditi do danas nije dovršena većinom iz objektivnih razloga. Međutim, kolektiv »Labuda« ne širi ruke niti bespomoćno stenje pod udarcima teškoća. Kolektiv, svijestan svoje snage i mogućnosti, planira u toku ove godine gradnju: 1 jedrilice tipa L-5, zatim 2 jedrilice tipa »Zvijezda«, jednu tipa »Šljuka« i konačno jednu jedrilicu tipa »Omladinac«.

Također se predviđaju znatni radovi oko uređenja sportske lučice. U prvom redu potrebno je, u sporazumu sa JK »Mornar«, poduzeti konkretne mjere radi postepenog popravka porušenog i ružičanog veza na sjevernoj strani od društvene radionice pa do »igle«.

Na raznim takmičenjima tokom 1956. g. članovi »Labuda« su 21 put osjetili draž pobjede, 19 puta su zauzeli drugo mjesto, a u 11 slučajeva treće. Omladinci Matacin i Videk su svakako postigli najveći uspjeh, kada su u Zadru prošle godine, u vrlo teškoj konkurenciji, braneći nacionalne boje, na Evropskom šampionatu osvojili VI. mjesto na jedrilici tipa »Šljuka«.

